

La Frontera

Calldetenes

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Entorn rural de Calldetenes. Mas la Frontera s/n (08506 Calldetenes)
Emplaçament Des de la N-141-d, al km. 3, cal prendre el desviament a la dreta

Coordenades:

Latitud: 41.92618
Longitud: 2.29549
UTM Est (X): 441587
UTM Nord (Y): 4641820

Classificació

Número de fitxa 08037 - 56
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 0002DG4400A016

Fitxes associades:

[Molí de la Frontera](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dc., 12/12/2007 - 01:00

Descripció

Masia de planta quadrangular coberta a quatre aigües. Compta amb planta baixa, primer i segon pis. Es tracta d'una construcció aixecada en mur de mamposteria irregular amb les cantonades reforçades amb carreus quadrangulars ben escairats. El parament es troba actualment arrebossat amb ciment i sense pintar. La façana principal es troba orientada a ponent, i s'obre a la planta baixa amb un portal allindat sense cap tipus d'ornamentació. A banda i banda s'obren dos finestres rectangulars. Al primer pis, en una composició molt simètrica, s'obre al centre, sobre el portal, un balcó protegit per una reixa metàl·lica, i a banda i banda, duess finestres rectangulars. Aquestes, juntament amb les de la planta baixa i les del segon pis, es troben protegides per contrafinestres exteriors, que donen unitat a la façana i indiquen un mateix moment de construcció. Al segon pis, s'obren tres finestres quadrangulars, que s'ubiquen rítmicament sobre les altres. La façana nord s'obre molt ordenadament amb un seguit de quatre finestres que es repeteixen a l'alçada de la planta baixa, primer i segon pis. La façana posterior de la casa, encarada a llevant, s'obre amb un seguit de finestres rectangulars a la planta baixa, que han estat posteriorment tapiades. Al primer pis, destaca al centre la presència dos balcons laterals i una finestra central. Al segon pis s'obren finestrons que es troben tapiats. A la façana de migdia del mas, s'adossen dos cossos rectangulars que ocupen tota la llargada de dita façana. El primer s'adossa directament a la façana, i és de planta baixa i primer pis. Es cobreix amb una teulada inclinada, i es caracteritza pel fet de que a l'alçada del primer pis es converteix en una galeria o eixida oberta a migdia, a la qual es té accés des de l'interior de la casa. Es tracta d'una gran eixida formada per tres arcades centrals, i una per banda als extrems de llevant i ponent. Es tracta d'arcades molt rebaixades que es recolzen sobre dues motlures que fan la funció decorativa de capitell, i que recauen sobre pilars. Tot el conjunt es troba arrebossat; per tant, no es pot saber si aquest element afegit es troba construït en pedra o maó. Destaca l'embigat de fusta del sostre. Les obertures es troben protegides per una barana de ferro. L'accés a la planta baixa d'aquest cos, que sembla estar destinada a magatzem, es realitza mitjançant un portal presidit per una llinda de fusta obert al tram de llevant. A continuació d'aquest cos, se n'adossa un altre també rectangular que ocupa la mateixa superfície, però que només s'alça a nivell de planta baixa. Es tracta d'un cobert de teulada inclinada, que sembla molt més modern, i s'obre amb un senzill finestral rectangular protegit amb una reixa. La casa no té llindes datades i no ha patit canvis estructurals importants durant el darrer segle, a excepció de l'acondicionament interior de la vivenda amb nous serveis i habitacions. El mas es completa amb l'existència d'una cabanya que s'ubica uns metres al sud-est de la casa, deixant passar pel mig el camí que duu als masos de la Perruca, del Llió i Pons. Es tracta d'un edifici fet amb parament irregular, cobert a dues aigües i encarat a ponent, que s'obre amb una gran obertura formada per un arc de mig punt que ocupa pràcticament tota la façana.

Observacions:

(Continuació història) A mitjans de segle XX, la pubilla de la família Masgrau es va casar amb un membre de la família Juvé, i des d'aleshores és propietat dels seus descendents Juvé Masgrau. En referència a la masia, cal pensar que estructuralment es tracta d'una casa aixecada a finals del segle XIX, aprofitant la bonança econòmica de la família Masgrau. Possiblement fos aixecada sobre els fonaments d'una altra casa anterior del període modern o medieval, de la qual no es conserven elements.

Història

Els orígens del mas Frontera cal buscar-los a l'Edat Mitjana, durant el període de formació d'aquestes unitats socio-econòmiques (segles XI-XII-XIII). L'any 1212, Pere Viver, rector de Sant Julià de Vilatorrada, establia a Ramon Frontera i a la seva esposa Guillelma una feixa de terra situada a la Terrada. En aquests moments, el mas Frontera ja es trobava consolidat, doncs al llarg de tot el segle XIII, es té constància de l'existència de dues cases amb aquest nom, el mas Frontera sobirà o superior i el mas Frontera jussà o inferior. Segurament es devia tractar de dues branques de la mateixa família, les relacions no van ser sempre

cordials entre ells. Així, el 1232 es va publicar un arbitratge pel conflicte entre Arnau Frontera i Bernat Frontera, sobre la propietat de terres, molins i altres coses. Un dels principals eixos del conflicte eren els drets sobre el veí molí de la Frontera, lligat a la propietat familiar. Les dues branques familiars el tenien a mitges i es va acordar que a partir d'aquesta data, en disposessin una setmana cada un, a setmanes alternes, a comptar de la posta de sol del dissabte. (VILAMALA, 2002:103) El mas Frontera sobirà va desaparèixer amb el temps. Però es conserven més referències d'aquest que no pas del jussà, que ha pervingut fins als nostres dies. La seva complicada situació econòmica el va fer protagonista de vendes i penyores, que han quedat reflectides a la documentació notarial. Sabem que el 1233 Ferrer de Gaiol va deixar diners a Arnau de Frontera. El 1291 un altre Arnau de Frontera sobirà va vendre a Bernat de Frontera jussà unes peces de terra situades prop de Santa Maria del Camí i el mas Vila. Entre els habitants del mas Frontera sobirà hi va haver un important prevere a Girona, que va fundar diversos aniversaris a Sant Martí de Riudepres. El 1300 el mas Frontera sobirà es trobava en plena crisi econòmica, i el segle XIV va acabar amb la casa. Finalment el 1361, els Frontera sobirà van vendre importants propietats a Guillem Eres, i el 1368, tres anys abans de l'absorció definitiva del mas, Arnau Frontera va vendre una peça de terra a Bernat de Verdager. El 1371 es va produir la absorció definitiva del mas Frontera sobirà, pel mas Frontera jussà, unificant-se en un sol mas, és el que a perviscut fins a l'actualitat. (VILAMALA, 2002:104) Durant els segles XIV i XV, les hereves de la casa van ser bàsicament pubilles: Sibil·la, que es va casar amb Bartomeu Trilia, i Antònia, casada amb Pere Joan Serrabou, de Tavèrnoles. El cognom originari de la casa però, es va mantenir. Des d'inicis del segle XVI, la casa va viure una profunda crisi, que obligà als seus propietaris a sol·licitar nombrosos préstecs i a alienar molt el patrimoni. Així, el 1527 Gabriel Frontera hipotecava a Pons Rosanes set quarteres de terra. El 1555 Segimon Frontera reconeixia que devia diners a Pere Cases, moliner de Sant Julià. A partir d'aquí, les vendes de terra es van anar succeint, especialment a partir del 1560. (VILAMALA, 2002:105) Al llarg del segle XVII els Frontera es van veure obligats a vendre diverses terres per pagar els deutes acumulats durant dècades. Es pot afirmar que al llarg de tot el segle la família es va anar desprenent de les seves propietats. De fet, el 1632, el mas va passar a ser propietat de la Companyia de Jesús, que el van tenir fins el 1770. A la família només li van quedar algunes terres que va anar malvenent a mida que necessitava diners. Aquesta tendència va canviar radicalment entre finals del segle XIX i principis del segle XX. En una cinquantena d'anys, els propietaris de la Frontera van acumular una gran quantitat de patrimoni, de tal manera que a principis del segle XX es trobaven entre els cent cinquanta propietaris més grans de la Comarca. En el cas de la Frontera, el potencial que va comportar el matrimoni entre l'hereu de Masgrau i la pubilla de Comaerma, els a permetre adquirir propietats a Vic, dels quals van treure rendes importants. Una d'elles va ser Can Soca.

Bibliografia

AA.DD. (1995) Calldetenes. Imatges en el temps. Primera part (1911-1960). Ajuntament de Calldetenes.
Calldetenes GINEBRA I MOLINS, R. (1996) Economia i societat a la Catalunya interior als inicis de la Baixa Edat Mitjana. Vic. 1230-1233. Tesi doctoral inèdita. VILAMALA I SALVANS, J (2002) De Sant Martí de Riudeperes a Calldetenes. Passat i present d'un poble viu. Ed. El Mèdol. Calldetenes.

